

Möbler

– Miljöanpassad offentlig upphandling – Produktblad

1 Omfattning

Möbler är en bred produktgrupp som omfattar många olika typer av möbler (stolar, bord, garderober, hyllor, skåp etc.) med många olika användningsområden (för skolor, kontor, kök, badrum, utomhus, särskilda användningsområden etc.).

De föreslagna kriterierna omfattar följande:

- Inomhusmöbler. Här ingår inomhusmöbler för både företagsbruk, dvs. kontor och skolor, och privat bruk. Det inbegriper alla fristående eller inbyggda möbler som används för att lagra, hänga, ligga, sitta, arbeta och äta. Byggprodukter (t.ex. trappor, väggar, lister, paneler), sanitetsutrustning, mattor, tyg, kontorsmaterial och andra produkter som inte främst används som möbler ingår emellertid inte.
- Utomhusmöbler. Här ingår främst bänkar, bord och stolar, exklusive sådana andra produkter som inte främst används som möbler (gatlyktor, cykelställ, lekparker etc.).

De föreslagna kriterierna baseras på befintliga miljömärken.

De föreslagna kriterierna är inriktade på de material som främst används för att tillverka möbler: trä och träbaserade material, metall, plast, stoppning och textilier.

Kriterier rekommenderas även för beläggning och klister/lim som används för att montera och paketera produkten.

2 Viktiga miljöeffekter

Effekter

- Förlust av biologisk mångfald, jorderosion och markförstöring till följd av ohållbar skogsskötsel och illegal skogsavverkning.
- Påverkan på naturen på grund av gruvdrift.
- Utarmning av resurser genom användning av icke förnybara resurser som metall och olja/naturgas för plaster.
- Koldioxidutsläpp och andra utsläpp till följd av energiförbrukning i samband med tillverkningen av ett flertal material.
- Övergödning av yt- och grundvatten till följd av användningen av farliga ämnen som kan frigöras under produktion, användning eller utsläpp av flyktiga organiska föreningar till följd av användningen av organiska lösningsmedel.

Avfall och förpackningsavfall på grund av förpackningar och förtida byte av möbler på grund av bristande reparationsmöjligheter, dålig hållbarhet, ergonomi eller att möblerna inte passar för ändamålet.

Strategi

- Upphandla produkter som innehåller träråvara från lagligt och hållbart skötta skogar.
- Använd material som helt eller delvis är gjort av återvunnet och/eller förnybart material (som trä).
- Begränsa innehållet av organiska lösningsmedel och utsläpp från flyktiga organiska föreningar i produkter, klister och ytbehandlingsämnen.
- Undvik vissa farliga ämnen vid materialtillverkning och ytbehandling.
- Garanterat att förpackningsmaterial och möbeldelar kan återvinnas och källsorteras och använd förpackningsmaterial som baseras på förnybara råmaterial.
- Upphandla hållbara, ändamålsenliga, ergonomiska möbler som är lätta att demontera, reparera och återvinna.

3 Möbler – Kriterier för miljöanpassad offentlig upphandling

3.1. Möbler – Kärnkriterier för miljöanpassad offentlig upphandling

Möbler
Område
Inköp av möbler som producerats med hjälp av miljövänliga material och processer.
Obligatoriska krav på varan

Trä och träbaserade material

1. Allt trä och alla trämaterial ska komma från lagliga timmerkällor. **Verifiering:** Intyg om oavbrutet skydd för trä certifierat som FSC¹, PEFC² eller annat likvärdigt bevis ska godtas som bevis på att kraven uppfylls. Träets lagliga ursprung kan även styrkas med hjälp av ett spårbarhetssystem. Dessa frivilliga system kan vara certifierade av en oberoende tredje part, ofta inom ramen för ISO 9000 och/eller ISO 14000 eller gemenskapens miljöstyrnings- och miljörevisionsordning (EMAS). Om träet kommer från ett land som har skrivit under ett frivilligt partnerskapsavtal med EU, kan Flegtlicensen styrka lagligheten³.
För ocertifierat trä som används vid tillverkningen av pappersmassa och papper ska anbudsgivarna ange träets typ (art), mängd och ursprung, tillsammans med en förklaring om att det är lagligt. För att det ska vara lagligt ska träet kunna spåras genom hela produktionskedjan, från skog till färdig produkt.
I särskilda fall, där de inlämnade bevisen inte anses tillräckliga för att visa att de begärda obligatoriska kraven på varan har uppfyllts, kan den upphandlande myndigheten be leverantörerna om ytterligare klagöranden eller bevis.

Plastdelar

2. Alla plastdelar som väger ≥ 50 g ska vara återvinningsmärkt enligt ISO 11469 eller likvärdig standard och får inte innehålla tillsatser av andra material som skulle kunna göra att de inte kan återvinnas.
Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla en beskrivning av de plastmaterial som ingår och de mängder som använts, hur de är märkta och hur de är sammanfogade till varandra eller till andra material. Produkter med ett miljömärke av typ I som uppfyller de angivna kriterierna ska anses uppfylla kraven.

Ytbeläggning av trä, plast och/eller metall

3. De produkter som används för ytbeläggning får
 - inte innehålla hälsofarliga ämnen som enligt definitionen i direktiv 1999/45/EG klassificeras som cancerogena (R40, R45, R49), skadliga för fortplantningen (R60, R61, R62, R63), mutagena (R46, R68), giftiga (R23, R24, R25, R26, R27, R28, R51), allergiframkallande vid inandning (R42) miljöfarliga (R50, R50/53, R51/53, R52, R52/53, R53), ämnen som kan ge ärftliga genetiska skador (R46), som medför risk för allvarliga hälsoskador vid långvarig exponering (R48) och som medför en möjlig risk för bestående hälsoskador (R68),
 - inte innehålla mer än 5 viktprocent flytande organiska föreningar.För ftalater: Inga ftalater får användas som vid tidpunkten för användningen uppfyller klassificeringskriterierna för någon av följande riskfraser (eller kombinationer av dessa):

¹ FSC (Forest Stewardship Council): <http://www.fsc.org/en/>.

² PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification): <http://www.pefc.org/internet/html>.

³ Handlingsplanen Flegt (skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog) antogs av EU 2003. I handlingsplanen anges en rad åtgärder för att bekämpa olaglig skogsavverkning i utvecklingsländer. I planen definieras ett timmerlicenssystem för att garantera att de importerade träprodukterna är lagliga. För att få licensen måste ett frivilligt partnerskapsavtal undertecknas mellan timmerproducerande länder och EU. Timmerprodukter som har producerats på lagligt sätt i länder som har undertecknat det frivilliga partnerskapsavtalet får en licens om att produktionen är laglig. Läs mer på: <http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>.

R60, R61, R62, i enlighet med direktiv 67/548/EEG i dess senaste lydelse. De får

- inte innehålla aziridin,
- inte innehålla kromföreningar.

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla en förteckning över alla ytbehandlingsämnen som har använts för varje material som ingår i möblerna och deras säkerhetsdatablad eller likvärdig dokumentation som visar att ovanstående kriterier uppfylls. Möbler med miljömärke av typ I ska anses uppfylla kraven.

Klister och lim

4. Innehållet av flyktiga organiska föreningar i lim som används vid montering av möbler får inte överstiga 10 viktprocent.

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla en förteckning över alla limmer som har använts vid monteringen av möblerna och deras säkerhetsdatablad eller likvärdig dokumentation som visar att de använda mängderna flyktiga organiska föreningar uppfyller ovanstående kriterier. Möbler med miljömärke av typ I ska anses uppfylla kraven.

Förpackningsmaterial

5. Förpackningarna måste bestå av material som lätt kan återvinnas och/eller material från förnybara resurser eller kunna användas flera gånger.
6. Allt förpackningsmaterial ska vara lätt att ta isär för hand och sortera i återvinningsbara delar bestående av ett enda material (t.ex. papp, papper, plast och textilier).

Verifiering: En beskrivning av hur produkten är förpackad ska tillhandahållas tillsammans med en förklaring om att dessa kriterier uppfylls.

Hållbarhet, reparerbarhet, ändamålsenlighet

7. Möbeln ska uppfylla [ange relevant nationell/internationell kvalitetsstandard] eller likvärdig servicestandard (t.ex. säkerhet, slitstyrka, dragstyrka, ljusbeständighet, nötningsbeständighet, tryckdeformering och ergonomi).

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla lämplig dokumentation som styrker att dessa standarder uppfylls.

Utvärderingskriterier

Extrapoäng delas ut för följande:

1. Råmaterial/hållbar skogsförvaltning: Hur stor procentandel av den färdiga produkten som är gjord av trä, träfibrer eller träpartiklar som kommer från skogar där man har kontrollerat att de förvaltas på ett sätt som innebär att principer och åtgärder som syftar till att garantera en hållbar skogsförvaltning genomförs. Villkoret är dock att dessa kriterier är karaktäristiska och relevanta för produkten.
- I Europa ska ovan nämnda principer och åtgärder åtminstone överensstämma med de europeiska riktlinjer för hållbar skogsförvaltning som antogs vid ministerkonferensen i Lissabon om skydd av Europas skogar (den 2–4 juni 1998). Utanför Europa ska de åtminstone överensstämma med de principer som slogs fast vid FN:s konferens om miljö och utveckling (UNCED) i Rio de Janeiro (juni 1992) och, i tillämpliga fall, med de kriterier och riktlinjer för hållbart skogsbruk som antagits inom ramen för internationella och regionala initiativ (Internationella organisationen för tropiskt trä (ITTO), Montrealprocessen, Tarapotoprocessen, UNEP-FAO:s Dry-Zone Africa Initiative).

<p>Verifiering: Intyg om oavbrutet skydd för träfibrer som certifierats som FSC⁴, PEFC⁵ eller annat likvärdigt bevis om hållbar skogsförvaltning ska godtas som bevis på att kraven uppfylls. Andra lämpliga former av bevis ska också godtas, t.ex. teknisk dokumentation från tillverkaren eller en analysrapport från ett erkänt organ.</p>
<p>2. <u>Andelen återvunnet material:</u> Andelen återvunnet material i viktprocent av det träbaserade material, den plast och/eller den metall som ingår i den färdiga möbelen. Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla lämplig dokumentation där andelen återvunnet material ska anges (i viktprocent).</p>
<p>3. Textilprodukter <i>[ange kärnkriterierna från produktbladet för textilprodukter]</i> Verifiering: Alla produkter med EU:s miljömärke eller ett nationellt eller privat miljömärke som uppfyller de angivna kriterierna ska anses uppfylla kraven. Andra lämpliga former av bevis ska också godtas, t.ex. teknisk dokumentation från tillverkaren eller en analysrapport från ett erkänt organ.</p>
<p>4. <u>Stoppningsmaterial ska uppfylla de kriterier för EU:s miljömärke som finns på http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:236:0010:0015:EN:PDF.</u> Verifiering: Alla produkter med EU:s miljömärke eller ett nationellt eller privat miljömärke som uppfyller de angivna kriterierna ska anses uppfylla kraven. Andra lämpliga former av bevis ska också godtas, t.ex. teknisk dokumentation från tillverkaren eller en analysrapport från ett erkänt organ.</p>

3.2. Möbler – Övergripande kriterier för miljöanpassad offentlig upphandling

Möbler
Område
Inköp av möbler som producerats med hjälp av miljövänliga material och processer.
Obligatoriska krav på varan
Produkterna ska uppfylla de sju obligatoriska kraven på varan som anges i kärnkriterierna . Produkterna ska dessutom uppfylla följande obligatoriska krav på varan:
8. Konserveringsmedel (endast för utomhusmöbler)
8.1. Trä som har klassificerats med en hållbarhetsklass på 1 eller 2 enligt EN 350-2 eller likvärdig standard får inte ha behandlats med konserveringsmedel.
8.2. Trä som inte har klassificerats med en hållbarhetsklass på 1 eller 2 enligt EN 350-2 eller likvärdig standard får inte ha behandlats med ämnen som enligt direktiv 1999/45/EG klassificeras som cancerframkallande (R40, R45, R49), skadliga för fortplantningen (R60, R61, R62, R63), ämnen som kan ge ärftliga genetiska skador (R46, R68) eller som är allergiframkallande vid inandning (R42).
8.3. De verksamma ämnena i konserveringsmedlen får inte vara baserade på arsenik,

⁴ FSC (Forest Stewardship Council): <http://www.fsc.org/en/>.

⁵ PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification): <http://www.pefc.org/internet/html>.

krom eller organiska tennföreningar.

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla hållbarhetsklassificeringen för timmerprodukterna tillsammans med en förteckning över de konserveringsmedel som använts för varje material som ingår i möblerna och deras säkerhetsdatablad eller likvärdig dokumentation som visar att de uppfyller ovanstående kriterier. Produkter med ett miljömärke av typ I som uppfyller kriterierna ska anses uppfylla kraven.

9. Ytbeläggning av trä, plast och/eller metall

De produkter som används för ytbeläggning får

- inte innehålla mer än 5 viktprocent flytande organiska föreningar.

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla en förteckning över alla ytbehandlingsämnen som har använts för varje material som ingår i möblerna och deras säkerhetsdatablad eller likvärdig dokumentation som visar att de uppfyller ovanstående kriterier. Möbler med ett miljömärke av typ I ska anses uppfylla kraven.

10. Skumplast

Jäsmedlet i skumplast (polyuretancellplast) får inte vara HFC eller metylenklorid.

Verifiering: Anbudsgivarna ska lämna in en förklaring från skumplasttillverkaren om att detta kriterium uppfylls.

Utvärderingskriterier

Extrapoäng delas ut för följande:

Lägg till de fyra utvärderingskriterierna som anges i **kärnkriterierna**.

Lägg dessutom till följande utvärderingskriterier:

5. Förpackningar: Anbudsgivaren ska ange hur stor andel (i viktprocent) återvunnet material som förpackningsmaterialet består av (plast och papp).

Verifiering: Anbudsgivarna ska tillhandahålla en förteckning över de olika förpackningsmaterialen, deras vikt och en förklaring från förpackningens tillverkare där det anges hur många procent av förpackningsmaterialet som består av återvunnet material.

6. Ekologiskt producerad bomull eller andra naturliga fibrer: Anbudsgivaren ska ange hur stor del av den bomull eller andra naturliga fibrer (i vikt) som används i textilierna som kommer från ekologisk produktion. För att betraktas som sådan måste fibrerna ha producerats i enlighet med förordning (EG) nr 834/2007.

Verifiering: Leverantören måste kunna styrka de använda fibrernas ursprung och att de har producerats ekologiskt, t.ex. med EU:s symbol för ekologiska produkter eller godkända nationella symboler för ekologiskt producerade produkter.

7. Returfibrer: Anbudsgivarna måste ange hur stor andel av produkten som är tillverkad av returfibrer (i viktprocent), dvs. fibrer som bara kommer från restprodukter från produktionen av textilier och konfektion eller från avfall efter konsumenter (textilavfall eller annat avfall).

Verifiering: Leverantören ska styrka var de returfibrer som används kommer ifrån.

Förklarande anmärkningar

Hållbarhet, ergonomi och andra kvalitetsstandarder: Varje land har flera kvalitetsstandarder som antingen hänvisar till internationella eller europeiska standarder, som ISO- och EN-standarder, eller hänvisar till sina egna nationella standarder.

Småföretag kanske känner till de nationella standarderna bättre än europeiska eller internationella standarder. Eftersom det inte går att tillhandahålla en fullständig förteckning över de olika kvalitets- och hållbarhetsstandarderna måste den upphandlande myndigheten därför identifiera vilken standard som det är lämpligt att hänvisa till. Alternativt kan man använda TCO:s miljömärkning för bord och stolar eller den nordiska Svanenmärkningen för utomhusmöbler.

Utvärderingskriterier: De upphandlande myndigheterna ska i meddelandet om upphandling och anbudsdokumentationen ange hur många extrapoäng som kommer att delas ut för varje tilldelningskriterium. De miljömässiga utvärderingskriterierna bör sammanlagt stå för minst 10–15 % av den möjliga totalpoängen.

När tilldelningskriteriet anges som ”bättre resultat än minimikraven i de obligatoriska kraven på varorna” delas poängen ut i förhållande till hur mycket bättre resultatet är.